

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

UPA2022/066

5. maj 2022

Eqaluk Høegh

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut Naalackersuisut peqquneqassasut nalunaarusiamik suliaqassasut, inatsi naammattumik qulakkeerinninersoq meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissinneqartut taakkunanullu angajoqqaajusut Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit isumaqatigiissutaat malillugit sullinneqartarnersut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Anna Wangenheim, Demokraatit)

Anna Wangenheim, Demokraatit, siunnersuutinnut Inuit Ataqatigiinniit sinnerlugit siullermik qutsavigerusuppatsigit.

Namminermi siunnersuuteqartup matumani ajornartorsiut pineqartoq pillugu aaqqiagiisoqarnissaanik ujartuina Inuit Ataqatigiinniit soorunami peqataaffigissavarput.

Kommunini meeqqanut inuusuttunullu tunngasuni sullissisarnerup annertuumik kukkulutorfiusumik ingerlanneqartarnera ernumanarluinnarpoq - minnerunngitsumillu aamma meeqqat inuusuttullu angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimasut pillugit suliat eqqarsaatigalugit.

Meeraq inuusuttorluunniit – angerlarsimaffiup avataanut inissinneqarsimaguni – tamanna meeqqamut, inuusuttumut minnerunngitsumillu angajoqqaajusunut sakkortoorujussuarmik misigissutsikkut nalaataqarfiusarput. Pisortat taama annertutigisumik akuliuttarnerat imaannaanngitsuvoq -angerlarsimaffiullu avataanut inissiisarnerit aqqutissat kingullersaattut taamaallaat atorineqartariaqarluni. Tamannalu periarfissatuaalersimappat taava suliat taamaattut peqqissaarulluinnarlugit suliarineqartussaapput.

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Inatsisartut ombudsmandiat ukiumoortumik nalunaarutaa 2020-meersoq – siunnersuuteqartup ilaatigut aamma matumani tunngavilersuutimini aallaavigisaa – ersarissumik naqissusiivoq. Kukkuluttornerit taamaattut akuersaarneqarsinnaanngilluinnarput. Isiginngitsuusaarneqarsinnaanngillat. Pisortat sumiginnaanerat qaffasippallaarujussuarpoq.

Ukiorpassuanngulersunimi pissutsit taamaattut – nalunaarusiat, misissuinerit assigisaallu – tusartuarpagut. Taamaattumik piffissanngorpoq iliuuseqarnissatsinnut.

Kisianni qanoq? Nalunaarusiortitsinikkut? Naalakkersuisut peqquneqassasut – nalunaarusiamik suliaqaqqullugit – tassanilu qulaajarneqassasoq ilumut inatsit naammattumik qulakkeerinninersoq meeqqat angerlarsimaffiup avataanut inissineqartut taakkunanullu angajoqqaajusut – Naalagaaffiit Peqatigiit – Meeqqat pillugit isumaqatigiissutaat malillugit sullineqartarnersut eqqarsaatigalugu?

Massakkut ilisimaleriikkavut nammineq oqaluttuariinnginnamik? Inatsit malinneqanngilaq – kiisalu Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit isumaqatigiissutaat malinneqanngilaq. Tamanna uppernarsineqareerpoq. Taava apeqqutaaginnersoq aammaarluta pissutsit taamaattut pillugit nalunaarusiortitissanerluta?

Soorunami inatsisitigut – minngerunngitsumillu Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit isumaqatigiissutaat pitsaaneruseqarsinnaanngilluinnarput qulakkeerumallugu ersarinneruseqarsinnaanngilluinnarput sakkussanik ujartuisitsisinnarpoq. Siunertaa namminermi taamaassimassappat – taava paasinarpoq. Taamaattorli oqariariaqarpugut – meeqqat tapersorsorneqarnissaannut inatsisartut inatsisaat – Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit isumaqatigiissutaat tunaartaralugu – amerlasuutigut sanarfisaareerpoq. Inatsit taanna assigiinngitsutigut ilanngussivigaa Naalagaaffiit Peqatigiit Meeqqat pillugit isumaqatigiissutaat, soorlu meeqqap

INUIT ATAQATIGIIT INATSIARTUNI

imminut tunngasuni suliani tusarniarneqartarnissaa. Inatsiserpujuna piviusunngortinneqarnissaa pillugu aqqutissiuussinissarput ajornartorsiutigigipput.

Assersuusiulaarallarlanga. Massakut eqqartorparput akuersaarneqarsinnaanngilluinnartumik inatsisit uniorlugit iliuuseqartarnerit aalajangersaasarnerillu. Tamannalu pillugu iliuuseqarniarpuget. Qanoq? Nalunaarusiortitsinikkut. Tamannalu Naalackersuisut taperserpaat. Allatut oqaatigalugu – isaasalerlugu matumani taamatut aalajangertoqassappat – taava uagut aamma inatsisinik malinnittussaataitanerput sumiginnalinngilarput?

Uani eqqartugarput eqqaaneqareersutuut – Meeqqat tapersersorneqarnissaannut Inatsisartut Inatsisaat – annertuumik pisortanit sumiginnarneqarluni malinneqartarsimangitsoq – ilaatigut inatsisartut ombudsmandiat ukiormoortumik nalunaarutaa tunngavilersuutigalugu.

Qanoq taava tamanna pillugu – inatsit malillugu – iliuuseqartussaataavugut?

Siulittaasoq issuaalaarpunga:

Meeqqat tapersersorneqarnissaannut inatsisartut inatsisaat nr. 20, 26. juni 2017-imeersoq.

Kapitali 17 – pineqaatissiisarnernut aalajangersakkat (saktionsbestemmelser)

“§61. Naalackersuisut kommunalbestyrelse pinngitsaaliissutinik akiligassissinnaavaat, tassunga ilaalluni ullormut akiliisitsineq, uppersarsineqarsinnaappat Inatsisartut Inatsisaat uani aalajangersakkat naapertorlugit kommunalbestyrelse oqartussaasutut pisussaaffimminik eqqortitsinissamik annertuumik sumiginnaasimappat sumiginnaasaqattaarsimappalluunniit imaluunniit mianersuaalliorsimappat.”

INUIT ATAQATIGIIT INATSISARTUNI

Tamannamita qanoq naalakkersuisut isumaqarfigivaat – isumaqataasimassappata annertuumik matumani killissamik qaangiisoqarsimasoq. Killissamik qaangiisimanermi – killiliineq. Immaqa tassa piffissanngorpoq? Killissamik qaangiisarnerit killilerneqanngippata – killeeruttussaavugut. Nalunngilara akiliisitsineq aqutigalugu ajornartorsiut pillugu tamakkiisumik aqqiinavianngitsoq. Kisianni inatsit malillugu suliniartussaataanerput avaqquttussaannngilarput. Tamannami aamma massakkut pillugu eqqartuivugut.

Inuit Ataqatigiinniit siunnersuut una itigartivikkusunngilarput. Taamaattorli massakkut nalunaarusioqqaanngikkaluartuta – ombudsmandiup nalunaarutaa atuarnerisigut – inatsisitigut aporfiit akiffimmiffiillu nalaanneqarsimasut qaqilersoreersimagai atuarneqarsinnaareerpoq.

Taamatut tunngavilersuuteqarnerput – Inuit Ataqatigiinniit uumunnga siunnersuummut itigartitsinertut isigineqassappat – paatsoonerussaaq. Kissaatigaarput una siunnersuut ataatsimiitsitaliamut susassaqtumut suliassanngorlugu ingerlateqqinneqassasoq. Ajornartorsiut pillugu aqqeeqataarusukkatta. Taamaattorli eqqartorneqartariaqarpoq ilumut aqqutissatuaanersoq nalunaarusiortitsineq. Nukissavut pisinnaasavullu killeqarput – ajornartorsiut annertoqaaq – iliuuseriniakkavut isumaliutersuutigilluartariaqarpagut. Neriutigalugu ataatsimiitsitaliami aqqiagiissutissat allat periarfissaasinnaasut ujartorneqassasut – ilumut aalajangertigata nalunaarusiaq aqqutissatuaanersoq – imaluunniit allatut iliuuseqartoqarsinnaanersoq eqqarsaatigalugu.

Soorunami neriutigaarput siunnersuuteqartup qulaani taakkartukkagut paasilluarsinnaassagai – soorlu Inuit Ataqatigiinniit aamma siunnersuuteqartup ajornartorsiut pillugu aqqeerusulluni taamannak siunnersuuteqarnera paasilluarlugu suleqatiserigipput.

Qujanaq.